WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 5 maja 2011 r. *

W sprawach połączonych C-230/09 i C-231/09

mających za przedmiot wnioski o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożone przez Bundesfinanzhof (Niemcy), postanowieniami z dnia 31 marca 2009 r., które wpłynęły do Trybunału w dniu 25 czerwca 2009 r., w postępowaniach:

Hauptzollamt Koblenz (C-230/09)

przeciwko

Kurt und Thomas Etling in GbR,

przy udziale:

Bundesministerium der Finanzen,

oraz

* Język postępowania: niemiecki.

Hauptzollamt Oldenburg (C-231/09**)**

przeciwko

Theodorowi Aissenowi,

Hermannowi Rohaanowi,

przy udziale:

Bundesministerium der Finanzen,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: A. Tizzano, prezes izby, A. Borg Barthet, M. Ilešič (sprawozdawca), M. Safjan i M. Berger, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Mazák,
sekretarz: B. Fülöp, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 11 maja 2010 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu Hauptzollamt Koblenz przez C. Bussego, Regierungsdirektor,

— w imieniu Kurt und Thomas Etling in GbR przez G. Zulaufa, Rechtsanwalt,

— w imieniu Hauptzollamt Oldenburg przez A. Kramer oraz W. Uhliga, Regierungsdirektoren,

— w imieniu T. Aissena przez A. Enningę, Rechtsanwalt,

— w imieniu H. Rohaana przez D. Schuhmachera, Rechtsanwalt,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez G. von Rintelena oraz H. Tserepę-Lacombe, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 14 września 2010 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczą wykładni rozporządzenia Rady (WE) nr 1788/2003 z dnia 29 września 2003 r. ustanawiającego opłatę wyrównawczą w sektorze mleka i przetworów mlecznych (Dz.U. L 270, s. 123), zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 2217/2004 z dnia 22 grudnia 2004 r. (Dz.U. L 375, s. 1, zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1788/2003").

2 Wnioski te zostały przedstawione w ramach sporów pomiędzy, w sprawie C-230/09, Hauptzollamt Koblenz (głównym urzędem celnym w Koblencji) a Kurt und Thomas Etling in GbR, oraz, w sprawie C-231/09, pomiędzy Hauptzollamt Oldenburg (głównym urzędem celnym w Oldenburgu) a T. Aissenem i H. Rohaanem, dotyczących odpowiednio, po pierwsze, ustalenia ilości referencyjnej, na podstawie której ustalana jest kwota premii mlecznej, oraz, po drugie, ustalania podstawy, w oparciu o którą ustalany jest udział w ponownym przydzieleniu niewykorzystanej części krajowej ilości referencyjnej przeznaczonej na dostawy.

Ramy prawne

Uregulowania Unii

Uregulowanie w dziedzinie opłaty wyrównawczej w sektorze mleka

3 W 1984 r. ze względu na utrzymujący się stan braku równowagi pomiędzy podażą a popytem w sektorze mleka, rozporządzeniem Rady (EWG) nr 856/84 z dnia 31 marca 1984 r. zmieniającym rozporządzenie (EWG) nr 804/68 w sprawie wspólnej organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz.U. L 90, s. 10), został wprowadzony system opłat dodatkowych w rzeczonym sektorze opierający się na zasadzie, iż należy uiścić opłatę od ilości mleka lub ekwiwalentów mleka, które przekraczają ustalaną ilość referencyjną.

4 W tym samym dniu zostało przyjęte rozporządzenie Rady (EWG) nr 857/84 przyjmujące ogólne zasady stosowania opłat, określonych w art. 5c rozporządzenia (EWG) nr 804/68 w sektorze mleka i przetworów mlecznych (Dz.U. L 90, s. 13).

5 System opłat dodatkowych był wielokrotnie przedłużany, między innymi przez rozporządzenie Rady (EWG) nr 3950/92 z dnia 28 grudnia 1992 r. ustanawiające dodatkową opłatę wyrównawczą w sektorze mleka i przetworów mlecznych (Dz.U. L 405, s. 1), z późniejszymi zmianami.

6 W celu uproszczenia i wyjaśnienia, ostatnie z wymienionych rozporządzeń zostało uchylone i zastąpione przez rozporządzenie 1788/2003, które z kolei zostało uchylone

i zastąpione przez rozporządzenie Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku) (Dz.U. L 299, s. 1), z dniem 1 kwietnia 2008 r. Sprawy przed sądem krajowym są jednak regulowane ratione temporis przez rozporządzenie nr 1788/2003.

7 Motywy 5, 10 i 14 rozporządzenia nr 1788/2003 mają następujące brzmienie:

„(5) Opłata wyrównawcza powinna zostać ustalona na poziomie odstraszającym i być wypłacana przez państwa członkowskie niezwłocznie po przekroczeniu krajowej ilości referencyjnej. Państwo członkowskie powinno podzielić ciężar płatności między producentów, którzy przyczynili się do tego przekroczenia. Producenci muszą odpowiadać przed danym państwem członkowskim za wypłacenie swojego wkładu do opłaty wyrównawczej, ze względu na sam fakt przekroczenia dostępnej ilości.

[…]

(10) […] Suma tych ilości przydzielonych producentom przez państwa członkowskie nie może przekraczać krajowych ilości referencyjnych. […]

[…]

(14) W celu zapewnienia, aby administracja systemu pozostała dostatecznie elastyczna, państwa członkowskie powinny być upoważnione do ponownego przydzielenia, na poziomie krajowym lub między skupujących, niewykorzystanych ilości referencyjnych pod koniec okresu".

8 Rozporządzenie nr 1788/2003 ustanawiało zasady rozdziału pomiędzy producentów w formie indywidualnych ilości referencyjnych każdej krajowej ilości referencyjnej.

9 Artykuł 4 rozporządzenia przewidywał:

„Opłata wyrównawcza zostaje w całości rozdzielona, zgodnie z przepisami art. 10 i 12, między producentów, którzy przyczynili się do przekroczeń krajowych ilości referencyjnych określonych w art. 1 ust. 2.

Bez uszczerbku dla przepisów art. 10 ust. 3 i art. 12 ust. 1 producenci ponoszą odpowiedzialność wobec państwa członkowskiego za wpłacenie swojego wkładu do należnej opłaty wyrównawczej, obliczonej zgodnie z przepisami rozdziału 3, ze względu na sam fakt przekroczenia swoich dostępnych ilości referencyjnych".

10 Artykuł 5 rozporządzenia nr 1788/2003 stanowi:

„Do celów niniejszego rozporządzenia:

[…]

i) »krajowa ilość referencyjna« oznacza ilość referencyjną ustaloną w załączniku I w odniesieniu do każdego państwa członkowskiego;

j) »indywidualna ilość referencyjna« oznacza ilość referencyjną producenta z dnia 1 kwietnia każdego dwunastomiesięcznego okresu;

k) »dostępna ilość referencyjna« oznacza ilość referencyjną dostępną dla producentów dnia 31 marca dwunastomiesięcznego okresu, dla którego obliczona jest opłata wyrównawcza, przy uwzględnieniu wszystkich transferów, sprzedaży, przeliczeń i tymczasowych zmian przydziałów przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu i mających miejsce podczas tego dwunastomiesięcznego okresu".

11 Zgodnie z art. 6 ust. 5 rozporządzenia nr 1788/2003:

„Indywidualne ilości referencyjne są zmieniane, tam gdzie jest to stosowne, dla każdego z odnośnych dwunastomiesięcznych okresów, tak aby w stosunku do każdego państwa członkowskiego suma indywidualnych ilości referencyjnych dla dostaw i dla sprzedaży bezpośredniej nie przekroczyła odpowiadającej części krajowej ilości referencyjnej dostosowanej zgodnie z art. 8, przy uwzględnieniu wszelkich redukcji dokonanych przy przydziale do rezerwy krajowej, określonej w art. 14".

12 Artykuł 10 ust. 3 tego rozporządzenia przewiduje możliwość przystąpienia do ponownego przydzielenia niewykorzystanej części krajowej ilości referencyjnej przydzielonej dostawom. Stanowi on:

„Wkład każdego producenta w wypłatę opłaty wyrównawczej zostaje ustanowiony w drodze decyzji danego państwa członkowskiego, wówczas gdy wszelkie niewykorzystane części krajowej ilości referencyjnej przydzielonej dostawom zostały lub nie zostały ponownie przydzielone i proporcjonalnie do indywidualnej ilości referencyjnej każdego producenta lub zgodnie z obiektywnymi kryteriami, które mają zostać ustalone przez państwa członkowskie:

a) na poziomie krajowym na podstawie kwoty, o którą została przekroczona ilość referencyjna producenta, albo

b) najpierw na poziomie skupującego, a później na poziomie krajowym tam, gdzie jest to stosowne".

13 Artykuły 15–20 rozporządzenia nr 1788/2003 ustalają określone warunki, na jakich mogą zostać przeniesione indywidualne ilości referencyjne.

14 Artykuł 16 ust. 1 akapit pierwszy tego rozporządzenia przewiduje:

„Do końca każdego okresu dwunastomiesięcznego państwa członkowskie zezwalają, w odniesieniu do danego okresu, na wszelkie tymczasowe transfery części indywidualnych ilości referencyjnych, których uprawnieni do nich producenci nie zamierzają wykorzystać".

15 Artykuł 17 ust. 1 rzeczonego rozporządzenia przewiduje:

„Indywidualne ilości referencyjne są przenoszone wraz z gospodarstwem do producentów, którzy przejmują je w drodze sprzedaży, dzierżawy, przekazania w drodze rzeczywistego lub przewidywanego dziedziczenia albo w jakikolwiek inny sposób pociągający porównywalne skutki prawne dla producentów, zgodnie ze szczegółowymi zasadami, które mają zostać ustalone przez państwa członkowskie, przy uwzględnieniu obszarów wykorzystywanych do produkcji mleczarskiej oraz innych obiektywnych kryteriów i, tam gdzie to stosowne, wszelkich porozumień między stronami. Ta część ilości referencyjnej, która, tam gdzie to stosowne, nie została przeniesiona wraz z gospodarstwem, dodawana jest do rezerwy krajowej".

16 Artykuł 18 ust. 1 rozporządzenia nr 1788/2003 stanowi:

„W celu pomyślnego przeprowadzenia restrukturyzacji produkcji mlecznej lub poprawy stanu środowiska państwa członkowskie mogą, zgodnie ze szczegółowymi zasadami, które ustanawiają z uwzględnieniem prawnych interesów zainteresowanych stron:

[…]

b) określić na podstawie obiektywnych kryteriów warunki, na jakich producenci mogą uzyskać w zamian za spłatę na początku dwunastomiesięcznego okresu ponowne przydzielenie przez właściwe władze lub organ wyznaczony przez te władze indywidualnych ilości referencyjnych uwolnionych definitywnie pod koniec poprzedniego dwunastomiesięcznego okresu przez innych producentów w zamian za rekompensatę w jednej lub więcej rocznych ratach, równą wyżej wymienionej spłacie;

[…]

e) określić, na podstawie obiektywnych kryteriów, regiony lub obszary skupu, w których obrębie dozwolony jest, w celu poprawy struktury produkcji mlecznej, stały transfer ilości referencyjnych bez transferu odpowiednich gruntów;

f) zezwolić, na wniosek producenta skierowany do właściwych władz lub organu wyznaczonego przez te władze, w celu poprawy struktury produkcji mlecznej na poziomie gospodarstwa na definitywny transfer ilości referencyjnych bez transferu odpowiednich gruntów lub odwrotnie bądź zezwolić na ekstensyfikację produkcji".

Uregulowanie w dziedzinie pomocy bezpośredniej w ramach wspólnej polityki rolnej

17 W szczególności w celu zapewnienia odpowiedniego standardu życia dla społeczności rolniczej rozporządzenie Rady (WE) nr 1782/2003 z dnia 29 września 2003 r. ustanawiające wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiające określone systemy wsparcia dla rolników oraz zmieniające rozporządzenia (EWG) nr 2019/93, (WE) nr 1452/2001, (WE) nr 1453/2001, (WE) nr 1454/2001, (WE) nr 1868/94, (WE) nr 1251/1999, (WE) nr 1254/1999, (WE) nr 1673/2000, (EWG) nr 2358/71 i (WE) nr 2529/2001 (Dz.U. L 270, s. 1), zmienione rozporządzeniem Komisji nr 118/2005 z dnia 26 stycznia 2005 r. (Dz.U. L 24, s. 15, zwane dalej „rozporządzeniem nr 1782/2003") ustanowiło system płatności jednolitych oraz inne systemy pomocy przewidujące płatności bezpośrednie, wśród których znajduje się system dotyczący premii mlecznej oraz dodatkowych płatności. Rozporządzenie to zostało uchylone i zastąpione przez rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. ustanawiające wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiające określone systemy wsparcia dla rolników, zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1290/2005, (WE) nr 247/2006, (WE) nr 378/2007 oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1782/2003 (Dz.U. L 30, s. 16). Niemniej jednak spór przed sądem krajowym w sprawie C-230/09 jest regulowany ratione temporis przez rozporządzenie nr 1782/2003.

18 System ustanowiony przez ostatnie z wymienionych rozporządzeń opiera się w szczególności na zasadach przechodzenia od wsparcia produkcji do wsparcia producenta poprzez wprowadzenie systemu rozdzielonego wsparcia dochodowego dla każdego gospodarstwa, jak również na połączeniu kilku płatności bezpośrednich otrzymywanych przez rolnika z tytułu różnych systemów w jednolitą płatność określaną na podstawie poprzednich uprawnień w okresie referencyjnym.

19 Ostatnie zdanie motywu 29 rzeczonego rozporządzenia stanowi, że jednolita płatność powinna być ustalana na poziomie gospodarstwa.

20 Artykuł 62 rozporządzenia nr 1782/2003 dotyczył wprowadzenia na poziomie regionalnym systemu jednolitej płatności. Artykuł ten stanowił:

„[…] państwo członkowskie może zdecydować, że kwoty wynikające z premii mlecznych i płatności dodatkowych przewidzianych w art. 95 i 96, zostaną włączone, na poziomie krajowym lub regionalnym, częściowo lub w całości, do systemu płatności jednolitych, począwszy od roku 2005. Uprawnienia określone na mocy niniejszego ustępu należy odpowiednio zmodyfikować.

Kwota referencyjna dla takich płatności jest równa kwotom przyznawanym zgodnie z art. 95 i 96, obliczonym na podstawie indywidualnej ilości referencyjnej dla mleka dostępnego w gospodarstwie w dniu 31 marca roku włączenia, częściowego lub w całości, tych płatności do systemu płatności jednolitych.

[…]".

21 Artykuł 95 rozporządzenia nr 1782/2003 przewiduje:

„1. W latach 2004–2007 producenci mleka kwalifikują się do premii mlecznej. Jest ona przyznawana na rok kalendarzowy, na gospodarstwo i na tonę indywidualnej ilości referencyjnej kwalifikującej się do premii, posiadanej przez dane gospodarstwo.

[…]

3. Indywidualne ilości referencyjne, które podlegają tymczasowym przeniesieniom zgodnie z art. 6 rozporządzenia Rady (EWG) nr 3950/92 […] lub z art. 16 rozporządzenia Rady (WE) nr 1788/2003 […], obowiązujące w dniu 31 marca danego roku kalendarzowego, są uważane za posiadane przez gospodarstwo cesjonariusza dla tego roku kalendarzowego.

[…]".

Uregulowania krajowe

22 Paragraf 14 ust. 1 Verordnung zur Durchführung der EG-Milchabgabenregelung Verordnung zur Durchführung der EG-Milchabgabenregelung (Milchabgabenverordnung) (rozporządzenia wprowadzającego regulacje Wspólnoty Europejskiej dotyczące opłat wyrównawczych od mleka) z dnia 9 sierpnia 2004 r. (BGBl. I, s. 2143, zwanego dalej „MilchAbgV"), stanowił:

„Skupujący może przydzielić ilości referencyjne dostaw, które nie zostały wykorzystane w danym dwunastomiesięcznym okresie (niewykorzystane dostawy) innym producentom mleka, których dostawy przekroczyły przyznane im ilości referencyjne dostaw (dostawy nadmierne). Przydział niewykorzystanych ilości referencyjnych dostaw poszczególnym dostawcom nadwyżkowym następuje według następującej formuły:

Suma dostaw niewykorzystanych x ilość referencyjna dostaw dostawcy nadwyżkowego
Suma ilości referencyjnych dostaw dostawców nadwyżkowych.

[…]”.

23 Zgodnie z § 2 ust. 1 Gesetz zur Durchführung der einheitlichen Betriebsprämie (Betriebsprämiendurchführungsgesetz) (ustawy wprowadzającej w życie system płatności jednolitych) z dnia 26 lipca 2004 r. (BGBl. I 2004, s. 1868) Republika Federalna Niemiec wprowadziła w życie system jednolitych płatności na skalę regionalną w dniu 1 stycznia 2005 r.

24 Paragraf 6 Verordnung über die Durchführung der Milchprämie und der Ergänzungszahlung zur Milchprämie (Milchprämienverordnung) (rozporządzenia wprowadzającego w życie premię mleczną oraz płatności dodatkowe) z dnia 18 lutego 2004 r. (BGBl. I, s. 267, zwanego dalej „MilchPrämV”) był stosowany do obliczania jednolitych płatności na podstawie §. 34 ust. 1 Verordnung über die Durchführung von Stützungsregelungen und gemeinsamen Regeln für Direktzahlungen nach der Verordnung (EG) Nr. 1782/2003 im Rahmen des Integrierten Verwaltungs- und Kontrollsystems sowie zur Änderung der Kartoffelstärkeprämienverordnung (InVeKoS-Verordnung) (rozporządzenia wprowadzającego w życie zintegrowany system zarządzania i kontroli) z dnia 3 grudnia 2004 r. (BGBl. I, s. 3194).

25 Paragraf 6 MilchPrämV stanowił:

„1. Ilości referencyjne brane pod uwagę przy przyznawaniu premii mlecznej i płatności dodatkowych, jakimi dysponuje producent mleczny na dzień 31 marca roku, którego ilości te dotyczą, są potwierdzane w zaświadczeniu […], w przypadku ilości referencyjnych »dostawy« przez skupującego, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, dostarczonym przez właściwy urząd celny (główny urząd celny) (zaświadczenie określające ilości referencyjne).

2. W zaświadczeniu określającym ilości referencyjne należy jednocześnie wskazać:

1) ilości mleka i jego ekwiwalentu rzeczywiście dostarczone przez producenta w dwunastomiesięcznym okresie kończącym się z dniem 31 marca danego roku […]

[…]".

Postępowania przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

Sprawa C-231/09

26 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawie C-231/09 dotyczy dwóch postępowań toczących się przed sądem krajowym, jednego wszczętego przez

T. Aissena i drugiego wszczętego przez H. Rohaana, z których obaj są producentami mlecznymi, którzy dokonywali dostaw w dwunastomiesięcznym okresie 2004/2005. Każdy z nich przejął w trakcie tego okresu gospodarstwo produkujące mleko, któremu odpowiadała ilość referencyjna, przeniesiona na każdego z nich wraz z tym gospodarstwem, częściowo wykorzystana w rzeczonym okresie przez dotychczasowego producenta.

27 Zarówno jeden, jak i drugi wnieśli do właściwego organu o zaświadczenie, iż przeniesione zostały na nich w całości ilości referencyjne dotychczasowego producenta. Organ ten wydał każdemu z nich takie zaświadczenie, jednakże wyjaśnił w nim, że w przypadku przeniesienia w trakcie dwunastomiesięcznego okresu mleczarnia powinna wskazać nowemu producentowi pozostałą jeszcze ilość referencyjną dostaw, z uwzględnieniem ilości już dostarczonej przez dotychczasowego producenta w trakcie tego samego okresu.

28 Na podstawie tych zaświadczeń i informacji przedstawionych przez odnośną mleczarnię Hauptzollamt Oldenburg przeliczył ilości referencyjne przypadające T. Aissenowi i H. Rohaanowi, i przypisał każdemu z nich za okres dwunastomiesięczny w latach 2004/2005 jedynie tę część przeniesionej ilości referencyjnej, w odniesieniu do której mleko nie zostało dostarczone przez dotychczasowego producenta, zaś pozostała część została pozostawiona temu producentowi za ten okres.

29 Ponieważ T. Aissen i H. Rohaan obydwaj przekroczyli ilości referencyjne przeznaczone na odnośne dostawy, Hauptzollamt Oldenburg ustalił dla każdego z nich wysokość opłaty wyrównawczej.

30 W ramach ustalania opłaty wyrównawczej Hauptzollamt Oldenburg przystąpił do ponownego przydziału niewykorzystanej krajowej ilości referencyjnej przeznaczonej na dostawy, o której mowa w art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 1788/2003. Przy dokonywaniu owego ponownego przydziału nie wziął on pod uwagę, zarówno w przypadku

T. Aissena, jak i w przypadku H. Rohaana, części ilości referencyjnej odpowiadającej gospodarstwu przejętemu w trakcie odnośnego okresu, która została już wykorzystana przez dotychczasowego producenta.

31 T. Aissen i H. Rohaan wnieśli skargę od decyzji ustalających, dotyczących ich odpowiednio, wkład do opłaty wyrównawczej.

32 Finanzgericht Hamburg (sąd ds. podatkowych i celnych w Hamburgu) uwzględnił skargi, ponieważ uznał, że należało wziąć pod uwagę całą ilość referencyjną odpowiadającą przejmowanemu gospodarstwu na korzyść nowych producentów przy ponownym przydziale niewykorzystanej części krajowej ilości referencyjnej przeznaczonej na dostawy, bez uwzględniania dostaw mleka dokonanych przez dotychczasowego producenta.

33 Hauptzollamt Oldenburg wniósł skargę rewizyjną do Bundesfinanzhof (federalnego sądu ds. podatkowych i celnych).

34 Zdaniem tego sądu z art. 5 lit. k) rozporządzenia nr 1788/2003 wynika, że należy wziąć pod uwagę transfery, sprzedaż, przeliczenia i tymczasowe zmiany przydziałów ilości referencyjnych mających miejsce podczas dwunastomiesięcznego okresu przy ocenie po upływie tego okresu, czy producent dostarczył więcej mleka zwolnionego od opłaty referencyjnej, niż miał do tego prawo. Prawo to wygasa, jeżeli zostało ono wykorzystane. Przeniesienie już wykorzystanej ilości referencyjnej nie może w związku z tym, niezależnie od kontekstu prawnego, w jakim ono nastąpiło, przywrócić prawa do dostawy mleka zwolnionego z opłaty referencyjnej w trakcie odnośnego dwunastomiesięcznego okresu.

35 Bundesfinanzhof uważa jednak, że należałoby stworzyć pojęcie ilości referencyjnej jako prawa abstrakcyjnego. W tym zakresie prawo Unii nie przewiduje w przypadku przeniesienia gospodarstwa w trakcie dwunastomiesięcznego okresu ustalenia lub obliczenia drugiej ilości referencyjnej, lecz przewiduje uwzględnienie jednej tylko ilości referencyjnej, której wykorzystanie pozostaje do dyspozycji najpierw jednego producenta, a później drugiego, przy czym drugi producent może korzystać z tej ilości tylko w zakresie, w jakim nie została ona wyczerpana poprzez dostawy mleka dokonane przez pierwszego producenta. W związku z tym nie wydaje się, aby ilość referencyjna musiała zostać rozdzielona w jakikolwiek sposób pomiędzy kolejnych producentów.

36 W ten sposób należałoby w ramach ponownego przydziału niewykorzystanej części krajowej ilości referencyjnej wziąć pod uwagę, w przypadku przenoszenia gospodarstwa w trakcie dwunastomiesięcznego okresu, indywidualną łączną ilość referencyjną pozostającą do dyspozycji nowego producenta w chwili wygaśnięcia tego okresu, nawet jeżeli nigdy nie posiadał on pełnego prawa do dostarczenia takiej ilości mleka zwolnionego od opłaty wyrównawczej.

37 Z kolei Bundesfinanzhof nie wyklucza, w szczególności z powodu niebezpieczeństwa spekulacyjnych przeniesień, które mogłyby być dokonywane jedynie w celu uzyskania lepszej pozycji w ramach ponownego przydziału niewykorzystanej krajowej ilości referencyjnej, że taka rozbieżność pojęciowa pomiędzy korzystaniem z indywidualnej ilości referencyjnej i uwzględnieniem tej ilości referencyjnej w ramach ponownego przydziału jako „dostępnej ilości referencyjnej" w rozumieniu art. 5 lit. k) rozporządzenia nr 1788/2003, mogłoby być sprzeczne z brzmieniem i duchem prawa unijnego, w tym z ogólnymi zasadami organizacji rynku mlecznego.

38 W tych okolicznościach Bundesfinanzhof postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy prawo [Unii], a w szczególności art. 5 lit. k) rozporządzenia [nr 1788/2003] należy rozumieć w ten sposób, że ilość referencyjna producenta, który podczas

trwającego dwunastomiesięcznego okresu przejął gospodarstwo od innego producenta, nie obejmuje ilości mleka, którą w tym dwunastomiesięcznym okresie dostarczył już ten inny producent?

2) Czy przepisy prawa [Unii] albo ogólne zasady wspólnej organizacji rynku mleka i produktów mlecznych sprzeciwiają się regulacji prawa krajowego, która w ramach przewidzianego w art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 1788/2003 systemu [rozdziału] niewykorzystanej części krajowej ilości referencyjnej pomiędzy producentów [którzy dokonali] dostaw, pozwala producentowi, o którym mowa w pytaniu pierwszym i który przejął gospodarstwo podczas trwania dwunastomiesięcznego okresu, na uczestnictwo w podziale tej niewykorzystanej części, w odniesieniu do ilości, która obejmuje także część ilości referencyjnej, jaka została dostarczona przez innego producenta?".

Sprawa C-230/09

39 Spółka niemieckiego prawa cywilnego Kurt und Thomas Etling in GbR produkuje mleko. W kampanii mlecznej 2004/2005 spółce tej została przyznana ilość referencyjna na dostawy w wysokości 553 678 kg z uwagi na to w szczególności, że od 2000 r. przekazała ona w drodze dzierżawy część ilości referencyjnej przeznaczonej na dostawy w wysokości 50 000 kg. Umowa dzierżawy została rozwiązana w trakcie miesiąca lutego 2005 r., tak, że owa część ilości referencyjnej została przeniesiona na rzeczoną spółkę z dniem 1 marca 2005 r.

40 Na wniosek tej spółki właściwy organ ds. rolnictwa wydał zaświadczenie potwierdzające, że ilość referencyjna przeznaczona na dostawy w wysokości 50 000 kg została na spółkę przeniesiona z dniem 1 marca 2005 r., w zaświadczeniu tym jednak wyjaśniono, że za okres dwunastu miesięcy kampanii 2004/2005 mogła zostać wykorzystana

jedynie pozostała jeszcze część tej ilości referencyjnej, która to część miała zostać określona przez mleczarnię.

41 Dotychczasowy dzierżawca przed zakończeniem dzierżawy dostarczył już 50 000 kg mleka za rzeczony dwunastomiesięczny okres. Na podstawie ww. zaświadczenia oraz informacji przedstawionych przez mleczarnię Hauptzollamt Koblenz w szczególności przy ustalaniu należnej opłaty wyrównawczej przeliczył ilość referencyjną dla dostaw Kurt und Thomas Etling in GbR oraz dla dostaw rzeczonego dzierżawcy i uznał, że przeniesiona ilość referencyjna została całkowicie wyczerpana przez tego dzierżawcę, oraz że należało ją przypisać za rzeczony okres dwunastu miesięcy na rachunek tego dzierżawcy, a nie na rachunek Kurt und Thomas Etling in GbR.

42 Przy obliczaniu premii mlecznej Hauptzollamt Koblenz wydał tej spółce zaświadczenie, w którym nie uwzględnił przejęcia wcześniej wydzierżawianej ilości referencyjnej, tak, że w zaświadczeniu wskazana została jedynie ilość referencyjna w wysokości 553 678 kg.

43 Ponieważ odwołanie od owego zaświadczenia zostało oddalone, Kurt und Thomas Etling in GbR wniosła skargę do Finanzgericht Rheinland-Pfalz (sądu ds. podatków i ceł Nadrenii Palatynatu), który uwzględnił skargę, przyjmując, że w okolicznościach sprawy przed sądem krajowym uzyskanie takiej premii na podstawie rozporządzenia nr 1782/2003 nie zależało od ewentualnych dostaw dokonanych przez dzierżawcę.

44 Hauptzollamt Koblenz wniósł skargę rewizyjną od tego wyroku do Bundesfinanzhof.

45 Sąd ten uznał, że możliwe jest – w ramach art. 95 ust. 1 rozporządzenia nr 1782/2003, który przewiduje, że obliczanie premii mlecznej dokonywane jest w szczególności na podstawie indywidualnej ilości referencyjnej przyznanej korzystającemu z tej premii i posiadanej przez gospodarstwo – przyznanie w przypadku przeniesienia indywidualnej ilości referencyjnej w trakcie okresu dwunastomiesięcznego rzeczonej premii na podstawie łącznej indywidualnej ilości referencyjnej pozostającej w dniu upływu tego okresu do dyspozycji nabywcy przenoszonej ilości referencyjnej, nawet jeżeli ten ostatni nigdy nie posiadał pełnego prawa do dostarczenia takiej ilości mleka zwolnionego od opłaty wyrównawczej.

46 Bundesfinanzhof nie wyklucza jednak, że taka rozbieżność pojęciowa pomiędzy korzystaniem z indywidualnej ilości referencyjnej i uwzględnieniem tej ilości referencyjnej w ramach obliczania premii mlecznej jako „dostępnej ilości referencyjnej" w rozumieniu art. 5 lit. k) rozporządzenia nr 1788/2003, może być sprzeczna z brzmieniem i duchem prawa Unii, w tym z ogólnymi zasadami organizacji rynku mlecznego.

47 W tych okolicznościach Bundesfinanzhof postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy prawo [Unii], a w szczególności art. 5 lit. k) rozporządzenia [nr 1788/2003] należy rozumieć w ten sposób, że ilość referencyjna producenta w dwunastomiesięcznym okresie, w którym przeniesiona została na niego ilość referencyjna innego producenta, nie obejmuje [części] ilości [referencyjnej], w ramach której ten inny producent dostarczył już mleko w danym dwunastomiesięcznym okresie?".

48 Postanowieniem prezesa Trybunału z dnia 6 sierpnia 2009 r. sprawy C-230/09 i C-231/09 zostały połączone zarówno dla celów procedury pisemnej i ustnej, jak i dla wydania wyroku.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

Uwagi wstępne

49 Rozporządzenie nr 1788/2003 przewidywało różne przypadki przenoszenia pomiędzy producentami indywidualnych ilości referencyjnych lub ich części. W tym zakresie prawodawca uznał za słuszne, po pierwsze, przewidzieć wyjątki od zasady, zgodnie z którą ilość referencyjna odpowiadająca przekazywanemu gospodarstwu jest z nim przekazywana, oraz po drugie, utrzymać mechanizmy przenoszenia i tymczasowych przydziałów mających na celu umożliwienie niektórym producentom zwiększenie w granicach krajowej ilości referencyjnej, ilości mleka sprzedawanego zwolnionego z opłaty wyrównawczej w okresie danych dwunastu miesięcy. Mechanizmem tym jest w szczególności mechanizm przewidziany w art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 1788/2003, który zezwala na ponowne przydzielenie niewykorzystanej części ilości referencyjnej producentom, którzy dokonywali dostaw w trakcie dwunastomiesięcznego okresu.

50 Rozporządzenie to przewiduje ponadto w art. 17 i 18 wypadki przenoszenia ilości referencyjnych, które, jako że nastąpiły w trakcie lub na początku tego okresu, mają zazwyczaj wpływ na ilość referencyjną producenta po zakończeniu tego okresu. Jeżeli chodzi o takie przeniesienia, to z ogólnej systematyki rozporządzenia nr 1788/2003, z zamierzonego przezeń celu wprowadzenia równowagi pomiędzy ofertą i podażą na rynku mleka, charakteryzującym się nadwyżką strukturalną, poprzez ograniczenie produkcji produktów mlecznych, do którego realizacji zmierza owo rozporządzenie, a także z zasady wskazanej w jego motywie 2 i ustanowionej w jego art. 6 ust. 5, zgodnie z którym suma ilości przydzielonych producentom przez państwo członkowskie i ilości przeznaczonych przez nie na rezerwę krajową nie może przekroczyć krajowej ilości referencyjnej, wynika, że indywidualna ilość referencyjna będąca przedmiotem

przeniesienia może pozwalać producentowi będącemu nabywcą na sprzedaż mleka zwolnionego z opłaty wyrównawczej w tym samym okresie tylko w zakresie, w jakim dotychczasowy posiadacz tej ilości nie wykorzystał jej.

W przedmiocie dwóch pytań w sprawie C-231/09

51 Przez dwa pytania w sprawie C-231/09, które należy rozpatrywać łącznie i w pierwszej kolejności, sąd krajowy wnosi do Trybunału zasadniczo o wyjaśnienie warunków, na jakich można ustalić udział w ponownym przydziale niewykorzystanej części krajowej ilości referencyjnej przeznaczonej na dostawy, przewidzianym w art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 1788/2003, producenta, który dokonał nadmiernych dostaw, w sytuacji gdy producent ten przejął w trakcie odnośnego dwunastomiesięcznego okresu gospodarstwo, któremu odpowiada indywidualna ilość referencyjna, w ramach mleko zostało już wyprodukowane i dostarczone przez producenta, który uprzednio prowadził to gospodarstwo.

52 W pierwszej kolejności należy podnieść, że art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 1788/2003 pozostawia państwom członkowskim wybór przystąpienia lub nieprzystąpienia do przydziału niewykorzystanej części krajowej ilości referencyjnej przeznaczonej na dostawy producentom, którzy dokonali nadmiernych dostaw przed ustaleniem, w sposób przewidziany w lit. a) lub lit. b) tego przepisu, przypadającej na każdego z nich części opłaty wyrównawczej należnej za okres danych dwunastu miesięcy.

53 Należy następnie zauważyć, że operacja ponownego przydziału niewykorzystanej części krajowej ilości referencyjnej przeznaczonej na dostawy oraz operacja ustalenia części opłaty wyrównawczej należnej od producenta stanowią dwie różne operacje,

pomimo iż są one ze sobą powiązane, ponieważ pierwsza jest operacją fakultatywną poprzedzającą drugą i mającą wpływ na jej rezultat.

54 Ponadto z treści samego art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 1788/2003 wynika, że sposoby przewidziane w lit. a) lub lit. b) tego przepisu dotyczą jedynie operacji ustalania wkładu producentów do zapłaty należnej opłaty wyrównawczej.

55 Z powyższego wynika, że w odróżnieniu od tego, co twierdzi Komisja Europejska, kryterium „przekroczenia ilości referencyjnej" dostępnej dla każdego producenta przewidziane w art. 10 ust. 3 lit. a) rozporządzenia nr 1788/2003 nie odnosi się do operacji przydziału niewykorzystanej części krajowej ilości referencyjnej przeznaczonej na dostawy.

56 W każdym razie dostępna część ilości referencyjnej, o której mowa w art. 5 lit. k) rozporządzenia nr 1788/2003, nie może stanowić kryterium przy takim przydziale. W rzeczywistości bowiem z definicji tej wynika, że ilość ta jest ustalana w szczególności z uwzględnieniem „tymczasowych zmian przydziału przewidzianych [w tym] rozporządzeniu", do których należy ponowny przydział przewidziany w art. 10 ust. 3 rzeczonego rozporządzenia. Dostępna ilość referencyjna w rozumieniu rzeczonego art. 5 lit. k) jest zatem znana dopiero po dokonaniu takiego ponownego przydziału, o ile miało ono miejsce.

57 Należy jednak zbadać, czy pozostałe kryteria przewidziane w rzeczonym art. 10 ust. 3 mają zastosowanie, w sytuacji gdy państwo członkowskie postanowi o przystąpieniu do takiego ponownego przydziału.

58 W tym zakresie w niemieckiej, francuskiej, portugalskiej i słoweńskiej wersji tego przepisu prawodawca posłużył się odpowiednio: sformułowaniem „Neuzuweisung […], die proportional zu den Referenzmengen der einzelnen Erzeuger oder nach

objektiven, von den Mitgliedstaaten festzulegenden Kriterien erfolgt" (ponowny przydział, który dokonywany jest proporcjonalnie do ilości referencyjnych każdego z producentów lub według obiektywnych kryteriów ustalonych przez państwa członkowskie), sformułowaniem „après réallocation ou non, proportionnellement aux quantités de référence individuelles de chaque producteur ou selon des critères objectifs à fixer par les États membres, de la partie inutilisée de la quantité de référence nationale affectée aux livraisons" (po ponownym przydziale, lub nie, proporcjonalnie do indywidualnych ilości referencyjnych każdego z producentów lub według obiektywnych kryteriów, które zostaną ustalone przez państwa członkowskie, niewykorzystanej części krajowej ilości referencyjnej przeznaczonej na dostawy), sformułowaniem „após eventual reatribuição – proporcionalmente às quantidades de referência individuais de cada produtor ou de acordo com critérios objectivos a definir pelos Estados-Membros – da parte não utilizada da quantidade de referência nacional afectada às entregas" (po ewentualnym przydziale – proporcjonalnie do indywidualnych ilości referencyjnych każdego producenta lub zgodnie z obiektywnymi kryteriami, które zostaną określone przez państwa członkowskie – niewykorzystanej krajowej ilości referencyjnej przeznaczonej na dostawy) oraz sformułowaniem „porazdeljen ali ne, v sorazmerju z individualnimi referenčnimi količinami vsakega proizvajalca ali skladno z objektivnimi merili, ki jih določijo države članice" (po przydzieleniu lub nie, proporcjonalnie do indywidualnych ilości referencyjnych każdego z producentów lub według obiektywnych kryteriów określonych przez państwa członkowskie).

59 Niemniej jednak z innych wersji językowych rozporządzenia nr 1788/2003, takich jak wersja bułgarska, angielska i niderlandzka wynika, że wyrażenie „proporcjonalnie do (indywidualnych) ilości referencyjnych każdego producenta lub zgodnie z obiektywnymi kryteriami, które zostaną ustalone przez państwa członkowskie", zawarte w art. 10 ust. 3 tego rozporządzenia, odnosi się nie do ewentualnego ponownego przydziału niewykorzystanej części krajowej ilości referencyjnej przeznaczonej na dostawy, lecz do ustalenia przypadającego na producentów wkładu do należnej opłaty wyrównawczej.

60 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, po pierwsze, sformułowanie użyte w jednej z wersji językowych przepisu Unii nie może służyć za jedyną podstawę jego wykładni lub domagać się w tym względzie pierwszeństwa względem innych wersji językowych (zob. w szczególności wyroki: z dnia 3 kwietnia 2008 r. w sprawie C-187/07 Endendijk, Zb.Orz. s. I-2115, pkt 23; z dnia 9 października 2008 r. w sprawie C-239/07

Sabatauskas i in., Zb.Orz. s. I-7523, pkt 38). Po drugie, różne wersje językowe tekstu prawa unijnego należy interpretować w sposób jednolity, i w związku z tym w przypadku różnic między tymi wersjami dany przepis należy interpretować na podstawie ogólnej systematyki i celu regulacji, której część on stanowi (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Endendijk, pkt 24; wyrok z dnia 29 kwietnia 2010 r. w sprawie C-340/08 M i in., Zb.Orz. s. I-3913, pkt 44).

61 W tym zakresie w pierwszej kolejności należy podnieść, co zostało stwierdzone w motywie 14 rozporządzenia nr 1788/2003, że prawodawca chciał zapewnić pewną elastyczność w zarządzaniu systemem opłaty wyrównawczej w sektorze mlecznym i produktów mlecznych poprzez zezwolenie państwom członkowskim na ponowny przydział niewykorzystanych ilości referencyjnych pod koniec tego okresu.

62 Nie wydaje się jednak, aby owa możliwość stanowiła nowość w stosunku do istniejącego już systemu lub też aby ustawodawca dokonał w tej kwestii znaczącej zmiany tego systemu.

63 Przeciwnie, już motyw siódmy rozporządzenia nr 3950/92, które zostało zastąpione przez rozporządzenie nr 1788/2003, stanowił, że „aby utrzymać dosyć elastyczne zarządzanie systemem, należy przewidzieć przepisy co do indywidualnych nadwyżek, dla wyrównania wszystkich indywidualnych ilości referencyjnych tego samego typu w granicach terytorium danego państwa członkowskiego". W tym samym kierunku podążał art. 2 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia nr 3950/92, któremu odpowiada obecnie art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 1788/2003, przewidujący, że „zgodnie z decyzją danego państwa członkowskiego, ustala się wkład producentów do płaconej opłaty, po ponownym przydzieleniu lub nie, niewykorzystanych ilości referencyjnych albo na poziomie producenta, w świetle nadwyżki pozostającej po przydzieleniu niewykorzystanych ilości referencyjnych proporcjonalnie do ilości referencyjnej każdego

producenta albo na poziomie krajowym, w świetle nadwyżki ilości referencyjnej każdego indywidualnego producenta".

64 Ze wszystkich wersji językowych tego ostatniego przepisu wyraźnie wynika, że to właśnie rozdział niewykorzystanych ilości referencyjnych, to znaczy ponowny przydział tych ilości, powinien być dokonywany „proporcjonalnie do ilości referencyjnej każdego producenta" oraz że wkład producentów do płaconej opłaty był z kolei ustalany na podstawie nadwyżki ilości referencyjnej każdego indywidualnego producenta.

65 Należy stwierdzić po drugie, że jeżeli art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 1788/2003 miałby być interpretowany w ten sposób, że wyrażenie „proporcjonalnie do (indywidualnych) ilości referencyjnych każdego producenta lub zgodnie z obiektywnymi kryteriami, które zostaną ustalone przez państwa członkowskie" miałoby się odnosić do ustalania wkładu producenta do płaconej opłaty referencyjnej, to kryteria zawarte w tym sformułowaniu należałoby dołączyć do kryterium przewidzianego w rzeczonym art. 10 ust. 3 lit. a), to znaczy „na podstawie kwoty, o którą została przekroczona ilość referencyjna producenta", co przynajmniej niepotrzebnie komplikowałoby stosowanie systemu opłat referencyjnych.

66 Z powyższego wynika, że kryteria zawarte w rzeczonym sformułowaniu mają zastosowanie do ponownego przydziału niewykorzystanej części krajowej ilości referencyjnej przeznaczonej na dostawy.

67 Jeżeli chodzi o dokładny zakres jego kryteriów, to należy podnieść, że niemiecka wersja art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 1788/2003 posługuje się pojęciem „Referenzmengen" (ilości referencyjne).

68 Tak jak to zostało przypomniane w pkt 60 niniejszego wyroku, sformułowanie użyte w jednej z wersji językowych przepisu prawa Unii nie może służyć za jedyną podstawę wykładni tego przepisu.

69 Tymczasem należy stwierdzić, że wersje językowe rzeczonego art. 10 ust. 3, inne niż wersja niemiecka, posłużyły się terminem „indywidualne ilości referencyjne", który został ponadto zdefiniowany w art. 5 lit. j) rozporządzenia nr 1788/2003 jako „ilość referencyjna producenta z dnia 1 kwietnia każdego dwunastomiesięcznego okresu".

70 W tych okolicznościach, jak podnoszą Hauptzollamt Koblenz i Hauptzollamt Oldenburg, art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 1788/2003 powinien być interpretowany w ten sposób, iż ponowny przydział niewykorzystanej części krajowej ilości referencyjnej przeznaczonej na dostawy powinien nastąpić proporcjonalnie do indywidualnej ilości referencyjnej każdego producenta, który dokonał nadmiernych dostaw, to znaczy do ilości określonej na dzień 1 kwietnia danego dwunastomiesięcznego okresu, lub też zgodnie z obiektywnymi kryteriami, które zostaną ustalone przez państwa członkowskie.

71 W tym zakresie do sądu krajowego należy sprawdzenie, czy poprzez przyjęcie § 14 ust. 1 MilchAbgV Republika Federalna Niemiec skorzystała z prawa opcji przewidzianego w art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 1788/2003, zgodnie z którym ów ponowny przydział dokonywany jest proporcjonalnie do indywidualnej ilości referencyjnej każdego producenta, który dokonał nadmiernych dostaw, czy też państwo to chciało, korzystając z uprawnienia przewidzianego również w tym samym przepisie, ustanowić inne obiektywne kryteria tego ponownego przydziału, umożliwiające producentowi, na którego w trakcie danego dwunastomiesięcznego okresu przeniesiona została ilość referencyjna, w ramach której w tym samym okresie mleko zostało już wyprodukowane i dostarczone przez producenta posiadającego wcześniej tę ilość, uczestniczenie w owym ponownym przydziale poprzez włączenie części lub całości rzeczonej ilości referencyjnej.

72 Jeżeli okazałoby się, że Republika Federalna Niemiec wybrała pierwsze rozwiązanie, to należy zauważyć, że pojęcie „indywidualnej ilości referencyjnej" takiej, o której mowa w art. 5 lit. j) rozporządzenia nr 1788/2003, w zakresie, w jakim odnosi się ono do danego dwunastomiesięcznego okresu, nie pozwala w żadnym wypadku na uwzględnienie przeniesienia ilości referencyjnych dokonanego w trakcie tego okresu.

73 Jeżeli okazałoby się, że Republika Federalna Niemiec opowiedziała się za drugim rozwiązaniem, to należałoby stwierdzić, że przewidując możliwość ustalenia przez państwa członkowskie w celu ponownego przydziału niewykorzystanej części krajowej ilości referencyjnej przeznaczonej na dostawy obiektywnych kryteriów innych niż indywidualna ilość referencyjna, prawodawca Unii pozostawił im w tym celu stosunkowo duży zakres swobodnego uznania. Niemniej jednak państwa członkowskie nie zostały upoważnione do wprowadzenia w tym zakresie każdego rodzaju kryteriów.

74 W rzeczywistości bowiem, jeżeli przyjmują one przepisy wykonujące uregulowanie Unii, państwa członkowskie mają obowiązek korzystania z zakresu swobodnego uznania z poszanowaniem w szczególności podstawowych zasad prawa Unii (zob. podobnie wyrok: z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie C-313/99 Mulligan i in., Rec. s. I-5719, pkt 35; a także z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie C-495/00 Azienda Agricola Giorgio, Giovanni i Luciano Visentin i in., Rec. s. I-2993, pkt 40), wśród których znajdują się zasady pewności prawa, ochrony uzasadnionych oczekiwań, proporcjonalności oraz niedyskryminacji. Podobnie takie przepisy wykonawcze powinny być zgodne z prawami fundamentalnymi, takimi jak prawo własności (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Mulligan i in., pkt 36).

75 Ponadto z uwagi na okoliczność, iż przyjęcie uregulowania krajowego, takiego jak w postępowaniu przed sądem krajowym, wpisuje się w ramy wspólnej polityki rolnej, uregulowanie to nie może być ustanowione lub stosowane w sposób uniemożliwiający realizację celów zamierzonych przez tę politykę, a w szczególności celów

przewidzianych przez wspólną organizację rynków w sektorze mlecznym (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Mulligan i in., pkt 33). W kwestii tej należy przywołać w szczególności podstawowe zasady systemu opłaty wyrównawczej ustanowione przez rozporządzenie nr 1788/2003, włączywszy w to zasady dotyczące przenoszenia ilości referencyjnych.

76 W tym zakresie, chociaż zasada, o której mowa w pkt 50 niniejszego wyroku, zgodnie z którą suma ilości referencyjnych przyznanych producentom przez dane państwo członkowskie oraz ilości przeznaczonych przez nie na rezerwę krajową nie powinna przekraczać krajowej ilości referencyjnej, ma wpływ na prawo producenta, na którego przeniesiono indywidualną ilość referencyjną już wykorzystaną częściowo lub całkowicie do dokonywania dostaw mleka zwolnionego z opłaty referencyjnej, to jednak zasada ta nie może mieć wpływu na operację ponownego przydziału przewidzianą w art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 1788/2003. W rzeczywistości bowiem w zakresie, w jakim operacja ta ma na celu jedynie umożliwienie państwom członkowskim rozdziału na koniec dwunastomiesięcznego okresu niewykorzystanej części krajowej ilości referencyjnej pomiędzy producentów, którzy dokonali nadmiernych dostaw, nie jest ona w stanie wpłynąć na równość, pomiędzy, z jednej strony, sumami indywidualnych ilości referencyjnych oraz ilościami referencyjnymi przeznaczonymi przez dane państwo członkowskie na rezerwę krajową, oraz, z drugiej strony, krajową ilością referencyjną.

77 W związku z tym państwa członkowskie mogą w ramach korzystania z uprawnienia przewidzianego w art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 1788/2003 ustalać „obiektywne kryteria" umożliwiające tym producentom, w sytuacji gdy przenoszona jest na nich w trakcie danego dwunastomiesięcznego okresu ilość referencyjna, w ramach której mleko zostało już wyprodukowane i dostarczone w tym okresie przez producenta, który wcześniej dysponował tą ilością, uczestnictwo w rzeczonym ponownym przydziale poprzez włączenie części lub całości owej ilości referencyjnej, o ile uregulowanie to spełnia pozostałe wymogi, o których mowa w pkt 74 i 75 niniejszego wyroku.

78 Państwa członkowskie powinny jednak czuwać nad tym, aby uregulowanie to zostało ustanowione w ten sposób, aby nie prowadziło ono do przeniesień, które pomimo spełniania warunków formalnych, o których mowa w rozporządzeniu nr 1788/2003, mają na celu jedynie umożliwienie niektórym producentom, którzy dokonali nadmiernych dostaw, zajęcia korzystniejszej pozycji przy ponownym przydziale niewykorzystanej części krajowej ilości referencyjnej przeznaczonej na dostawy. W rzeczywistości bowiem z orzecznictwa Trybunału wynika, że stosowanie uregulowań wspólnotowych nie powinno być rozciągane do tego stopnia, aby obejmowało nieuczciwe praktyki podmiotów gospodarczych (zob. podobnie wyroki: z dnia 2 maja 1996 r. w sprawie C-206/94 Paletta, Rec. s. I-2357, pkt 24 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 14 grudnia 2000 r. w sprawie C-110/99 Emsland-Stärke, Rec. s. I-11569, pkt 51).

79 Z uwagi na wszystkie powyższe rozważania na pytania przedstawione w sprawie C-231/09 należy odpowiedzieć w następujący sposób:

— Artykuł 10 ust. 3 rozporządzenia nr 1788/2003 powinien być interpretowany w ten sposób, że ponowne przyznanie niewykorzystanej części krajowej ilości referencyjnej przeznaczonej na dostawy powinno być dokonywane proporcjonalnie do indywidualnej ilości referencyjnej każdego z producentów, którzy dokonali nadmiernych dostaw, to znaczy ilości referencyjnej określonej na dzień 1 kwietnia danego okresu referencyjnego, lub zgodnie z obiektywnymi kryteriami, które zostaną ustalone przez państwa członkowskie. Pojęcie indywidualnej ilości referencyjnej użyte w tym przepisie nie pozwala na uwzględnienie przeniesień ilości referencyjnych, do których doszło w trakcie tego okresu.

— Uregulowanie krajowe, które wprowadza w życie uprawnienie przewidziane w art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 1788/2003 do ustalenia obiektywnych kryteriów, na podstawie których dokonywany jest ponowny przydział niewykorzystanej części krajowej przeznaczonej na dostawy, powinno być zgodne w szczególności z ogólnymi zasadami prawa Unii, a także z celami zamierzonymi przez wspólną politykę rolną, a dokładniej z celami przewidzianymi przez wspólną organizację rynków w sektorze mleka.

— Cele te nie sprzeciwiają się uregulowaniu krajowemu przyjętemu w ramach wprowadzania w życie tego uprawnienia, które umożliwia producentom, którzy dokonali nadmiernych dostaw, w sytuacji gdy przeniesiono na nich na podstawie przepisów rozporządzenia nr 1788/2003 w trakcie danego dwunastomiesięcznego okresu indywidualną ilość referencyjną, w ramach której mleko zostało już wyprodukowane i dostarczone w tym okresie przez producenta, który wcześniej dysponował tą ilością, uczestnictwo w rzeczonym ponownym przydziale poprzez włączenie części lub całości owej ilości referencyjnej. Niemniej jednak państwa członkowskie powinny czuwać nad tym, aby uregulowanie to nie prowadziło do przeniesień, które pomimo spełniania warunków formalnych przewidzianych przez to rozporządzenie, mają na celu jedynie umożliwienie niektórym producentom, którzy dokonali nadmiernych dostaw, zajęcia korzystniejszej pozycji przy owym ponownym przydziale.

W przedmiocie pytania w sprawie C-230/09

80 Z postanowienia odsyłającego w sprawie C-230/09 wynika, że spór przed sądem krajowym w tej sprawie dotyczy ustalenia ilości referencyjnej, na podstawie której powinna zostać ustalona wysokość premii mlecznej, z której korzystają Kurt und Thomas Etling in GbR. W tym zakresie sąd krajowy wniósł o wykładnię art. 5 lit. k) rozporządzenia nr 1782/2003 w zakresie, w jakim uważa, że art. 95 ust. 1 rozporządzenia nr 1788/2003 regulujący obliczanie tej premii w chwili zaistnienia okoliczności faktycznych postępowania przed sądem krajowym, odsyła w przedmiocie tego obliczenia do rzeczonego art. 5 lit. k).

81 W tych okolicznościach pytanie sądu krajowego należy rozumieć w ten sposób, że pyta on zasadniczo o to, czy wyrażenie „indywidualna ilość referencyjna kwalifikująca się do premii, posiadana przez dane gospodarstwo" zawarte w art. 95 ust. 1 rozporządzenia nr 1782/2003 powinno być rozumiane w ten sposób, że jeżeli na producenta przenoszona jest w trakcie danego okresu referencyjnego ilość referencyjna już

wykorzystana przez dotychczasowego producenta w trakcie tego okresu, to wyrażenie to obejmuje również ostatnią z wymienionych ilości referencyjnych.

82 W pierwszej kolejności należy zbadać, czy założenie, zgodnie z którym art. 95 ust. 1 rozporządzenia nr 1782/2003 odsyła do pojęcia „dostępnej ilości referencyjnej" określonej w art. 5 lit. k) rozporządzenia nr 1788/2003, jest prawidłowe.

83 Tak jak to podnieśli Komisja w swoich pismach oraz rzecznik generalny w pkt 19 i 20 opinii, art. 95 ust. 1 rozporządzenia nr 1782/2003 nie posługuje się dokładnie pojęciem „dostępnej ilości referencyjnej" określonej w art. 5 lit. k) rozporządzenia nr 1788/2003. Z powyższego wynika, że w zakresie, w jakim rzeczony art. 95 ust. 1 posługuje się wyrażeniem „indywidualnej ilości referencyjnej", odniesienie się do „posiadanej przez gospodarstwo" byłoby zbędne, jeżeli prawodawca miałby zamiar odniesienia się do pojęcia „indywidualnej ilości referencyjnej", o której mowa w art. 5 lit. j) rozporządzenia nr 1788/2003.

84 Ponadto z art. 95 ust. 3 rozporządzenia nr 1782/2003 wynika, że za posiadane przez gospodarstwo cesjonariusza uważane są indywidualne ilości referencyjne, które były przedmiotem tymczasowego przeniesienia na podstawie art. 16 rozporządzenia nr 1788/2008 w dniu 31 marca danego roku kalendarzowego. W związku z tym to na ten dzień należy oceniać sytuację producenta, który może korzystać z premii mlecznej w celu obliczenia tej premii.

85 Tymczasem to „dostępna ilość referencyjna" jest ilością, która zgodnie z art. 5 lit. k) rozporządzenia nr 1788/2003 jest określana poprzez odesłanie do tej daty.

86 Z uwagi na te rozważania należy stwierdzić, że w art. 95 ust. 1 rozporządzenia nr 1782/2003 prawodawca wspólnotowy rzeczywiście przewidział pojęcie „dostępnej ilości referencyjnej", jaka została określona w art. 5 lit. k) rozporządzenia nr 1788/2003.

87 Kolejno należy zbadać, czy w sytuacji gdy na producenta przeniesiona została w trakcie danego dwunastomiesięcznego okresu ilość referencyjna już wykorzystana przez jej wcześniejszego posiadacza w trakcie tego okresu, pojęcie to obejmuje również tę ostatnią z wymienionych ilości referencyjnych.

88 Pojęcie „dostępnej ilości referencyjnej" zdefiniowane w art. 5 lit. k) rozporządzenia nr 1788/2003 oznacza „ilość referencyjną dostępną dla producentów dnia 31 marca dwunastomiesięcznego okresu, dla którego obliczona jest opłata wyrównawcza, przy uwzględnieniu wszystkich transferów, sprzedaży, przeliczeń i tymczasowych zmian przydziałów przewidzianych w [tym] rozporządzeniu i mających miejsce podczas tego dwunastomiesięcznego okresu". Odgrywa ono tym samym szczególną rolę w systematyce rzeczonego rozporządzenia, a co za tym idzie nie powinno być ono analizowane poza tym kontekstem.

89 W rzeczywistości bowiem z treści motywu 5 rozporządzenia nr 1788/2003 oraz z jego art. 4 akapit drugi i art. 10 ust. 3 lit. a) wynika, że owa ilość referencyjna służy wyłącznie jako podstawa ustalenia ewentualnych nadmiernych dostaw dokonanych przez producentów, a w związku z tym, kwoty należnej opłaty wyrównawczej, ponieważ pojęcie „dostępnej ilości referencyjnej" nie zostało użyte w żadnym innym przepisie tego rozporządzenia.

90 W tym zakresie, jeżeli indywidualna ilość referencyjna lub też jej część mogłaby w przypadku przeniesienia zostać wykorzystana przez producenta na dostawy zwolnione z opłaty referencyjnej przez okres dwunastu miesięcy, a następnie przez producenta, na którego została ona przeniesiona w celu włączenia jej do jego ilości referencyjnej i zmniejszenia w ten sposób ilości nadmiernych dostaw w tym okresie,

ta sama ilość referencyjna byłaby wykorzystana dwukrotnie w tym samym dwunastomiesięcznym okresie, co byłoby sprzeczne z zasadą wspomnianą w pkt 50 i przypomnianą w pkt 76 niniejszego wyroku, zgodnie z którą suma ilości referencyjnych przyznanych producentom przez państwa członkowskie oraz przeznaczonych na rezerwę krajową nie może przekraczać krajowej ilości referencyjnej.

91 Rozwiązanie to jest również zgodne z systematyką rozporządzenia nr 1782/2003 w zakresie, w jakim unika ono niebezpieczeństwa, że premia mleczna zostanie przyznana za ten sam okres dwóm różnym producentom na podstawie tej samej dostępnej ilości referencyjnej.

92 W związku z tym pojęcia dostępnej ilości referencyjnej nie można rozpatrywać w oderwaniu od sposobu, w jaki korzystają z niej producenci, a w związku z tym nie może ono obejmować przeniesionej ilości referencyjnej lub też jej części, która została już wykorzystana przez innego producenta w tym samym dwunastomiesięcznym okresie.

93 Tym samym z uwagi na ogół powyższych rozważań na pytanie przedstawione w sprawie C-230/09 należy odpowiedzieć, że pojęcie „indywidualnej ilości referencyjnej kwalifikującej się do premii, posiadanej przez dane gospodarstwo" zawarte w art. 95 ust. 1 rozporządzenia nr 1782/2003, odpowiadające pojęciu „dostępnej ilości referencyjnej" zdefiniowanemu w art. 5 lit. k) rozporządzenia nr 1788/2003, powinno być interpretowane w ten sposób, że w sytuacji gdy na producenta w trakcie danego dwunastomiesięcznego okresu przeniesiona została ilość referencyjna, w ramach której mleko zostało już dostarczone w trakcie tego samego okresu, pojęcie to nie obejmuje w odniesieniu do cesjonariusza części przeniesionej ilości referencyjnej, w ramach której mleko zostało już dostarczone przez cedenta w ramach zwolnienia z opłaty wyrównawczej.

W przedmiocie kosztów

94 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 10 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 1788/2003 z dnia 29 września 2003 r. ustanawiającego opłatę wyrównawczą w sektorze mleka i przetworów mlecznych, zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 2217/2004 z dnia 22 grudnia 2004 r., powinien być interpretowany w ten sposób, że ponowne przyznanie niewykorzystanej części krajowej ilości referencyjnej przeznaczonej na dostawy powinno być dokonywane proporcjonalnie do indywidualnej ilości referencyjnej każdego z producentów, którzy dokonali nadmiernych dostaw, to znaczy ilości referencyjnej określonej na dzień 1 kwietnia danego dwunastomiesięcznego okresu, lub zgodnie z obiektywnymi kryteriami, które zostaną ustalone przez państwa członkowskie. Pojęcie indywidualnej ilości referencyjnej użyte w tym przepisie nie pozwala na uwzględnienie przeniesień ilości referencyjnych, do których doszło w trakcie tego okresu.**

2) **Uregulowanie krajowe, które wprowadza w życie uprawnienie przewidziane w art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 1788/2003, zmienionego rozporządzeniem nr 2217/2004, do ustalenia obiektywnych kryteriów, na podstawie których dokonywany jest ponowny przydział niewykorzystanej części krajowej przeznaczonej na dostawy, powinno być zgodne w szczególności z ogólnymi**

zasadami prawa Unii, a także z celami zamierzonymi przez wspólną politykę rolną, a dokładniej z celami przewidzianymi przez wspólną organizację rynków w sektorze mleka.

3) Cele te nie sprzeciwiają się uregulowaniu krajowemu przyjętemu w ramach wprowadzania w życie tego uprawnienia, które umożliwia producentom, którzy dokonali nadmiernych dostaw, w sytuacji gdy przeniesiono na nich na podstawie przepisów rozporządzenia nr 1788/2003, zmienionego rozporządzeniem nr 2217/2004, w trakcie danego dwunastomiesięcznego okresu indywidualną ilość referencyjną, w ramach której mleko zostało już wyprodukowane i dostarczone w tym okresie przez producenta, który wcześniej dysponował tą ilością, uczestnictwo w rzeczonym ponownym przydziale poprzez włączenie części lub całości owej ilości referencyjnej. Niemniej jednak państwa członkowskie powinny czuwać nad tym, aby uregulowanie to nie prowadziło do przeniesień, które pomimo spełniania warunków formalnych przewidzianych przez to rozporządzenie mają na celu jedynie umożliwienie niektórym producentom, którzy dokonali nadmiernych dostaw, zajęcia korzystniejszej pozycji przy owym ponownym przydziale.

4) Pojęcie „indywidualnej ilości referencyjnej kwalifikującej się do premii, posiadanej przez dane gospodarstwo" zawarte w art. 95 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1782/2003 z dnia 29 września 2003 r. ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiające określone systemy wsparcia dla rolników oraz zmieniające rozporządzenia (EWG) nr 2019/93, (WE) nr 1452/2001, (WE) nr 1453/2001, (WE) nr 1454/2001, (WE) nr 1868/94, (WE) nr 1251/1999, (WE) nr 1254/1999, (WE) nr 1673/2000, (EWG) nr 2358/71 i (WE) nr 2529/2001, zmienionego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 118/2005 z dnia 26 stycznia 2005 r., odpowiadające pojęciu „dostępnej ilości referencyjnej" zdefiniowanej w art. 5 lit. k) rozporządzenia nr 1788/2003, zmienionego rozporządzeniem nr 2217/2004, powinno być interpretowane w ten sposób, że w sytuacji,

gdy na producenta w trakcie danego dwunastomiesięcznego okresu przeniesiona została ilość referencyjna, w ramach której mleko zostało już dostarczone w trakcie tego samego okresu, pojęcie to nie obejmuje w odniesieniu do cesjonariusza części przeniesionej ilości referencyjnej, w ramach której mleko zostało już dostarczone przez cedenta w ramach zwolnienia z opłaty wyrównawczej.

Podpisy